

APROBAT
de Consiliul de Administrație
al ÎSEP Știința,
proces-verbal nr.1 din 12.05.2021

Raportul
Întreprinderii de Stat Editorial-Poligrafice
Știința
p e n t r u   a n u l   2 0 2 0

I. Întroducere

Raportul de activitate al Întreprinderii de Stat Editorial-Poligrafică „Știința” (ÎEP „Știința”) pentru anul 2020 este întocmit în conformitate cu prevederile Legii nr. 246 din 23.11.2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală (Cap.VI, art. 18 „Dezvăluirea informației”), în corespundere cu Legea nr. 939 din 20. 04. 2000 cu privire la activitatea editorial și alte acte legislative și normative în vigoare. Informațiile prezentate în Raport corespund situațiilor financiare la data de 31 decembrie 2020.

Raportul prezentat reflectă și îndeplinirea sarcinilor anuale de activitate a conducerii Întreprinderii, în care sunt descrise acțiunile privind realizarea Planului tematic de apariții a cărților, rezultatele economico-financiare, indicatori naturali și financiari de performanță, informațiile privind salarizarea personalului Întreprinderii și a persoanelor cu funcții de conducere etc.

II. Informații generale

II. 1. Cadrul juridic regulatoriu-instituțional și organele de conducere ale Întreprinderii

Denumirea întreprinderii	Întreprinderea de Stat Editorial Poligrafică „ȘTIINȚA” (ÎEP „Știința”)
Cod fiscal	1003600040815
Forma organizatorică	Întreprindere de stat
Capitalul statutar	160086 lei
Cota statului	100%
Adresa juridică	Chișinău, str. Academiei nr. 3
e-mail	prini_stiinta@yahoo.com
Tel. de contact	022739616

Întreprinderea de Stat Editorial-Poligrafică „Știința” constituie un agent economic autonom din punct de vedere juridic și financiar, cu bilanț autonom, care prestează servicii editoriale și alte activități și servicii, fără a beneficia de finanțare directă din bugetul de stat.

Activitatea ÎEP „Știința” este reglementată de Legea nr. 939 din 20.04.2000 cu privire la activitatea editorială, Legea nr. 139 din 02.07.2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe, Legea nr. 246 din 23.11.2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală, Legea nr. 845 din 03.01.1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, Legea contabilității și raportării financiare nr. 287 din 15 decembrie 2017, Codul muncii nr. 154 din 28.03.2003, Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107 din 06.06.2002, Codul cu privire la știință și renovare nr. 259-XV din 15.07.2004, Codul educației nr. 152 din 17.07.2014, Statutul întreprinderii, alte acte legislative și normative în vigoare.

Fondatorul ÎEP „Știința” – Agenția Proprietății Publice – își exercită drepturile de administrare a întreprinderii prin intermediul Consiliului de administrație în componența după cum urmează;

Nr. d/o	Nume si prenume	Funcție	Act de numire
1.	Scurtu Diana	președinte CA, reprezentant APP	Ordin APP nr. 94 din 29.03.2021
2.	Avasiloaie Petru	membru CA, reprezentant APP	Ordin APP nr. 94 din 29.03.2021
3.	Cecan Lucia	membru CA, reprezentant MEI	Ordin APP nr. 94 din 29.03.2021
4.	Gumenii Veronica	membru CA, reprezentant MF	Ordin APP nr. 94 din 29.03.2021
5.	Ciobanu Mircea	membru CA, reprezentant IEP „Știința”	Ordin APP nr. 94 din 29.03.2021

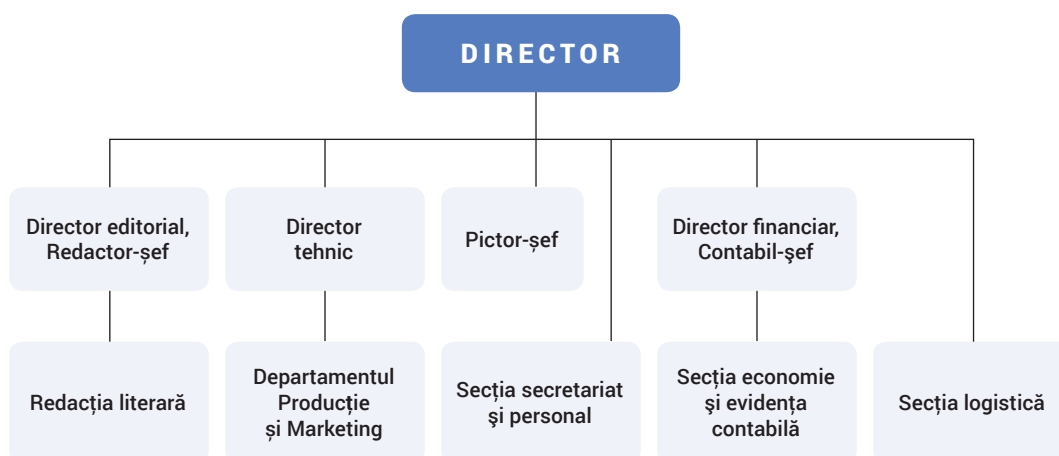
Menționăm, că în anul de referință 2020 și în perioada precedentă Consiliul de administrație a avut următoarea componență:

Nr. d/o	Nume si prenume	Funcție	Act de numire
1.	Stratan Nicolae	președinte al CA, reprezentant AȘM	Hotărârea AȘM nr. 221 din 25.08.2016
2.	Mamaliga Liliana	membru al CA, reprezentant Ministerul Economiei	Hotărârea AȘM nr. 221 din 25.08.2016
3.	Bucliș Antonina	secretar al CA, reprezentant ÎEP „Știința”	Hotărârea AȘM nr. 221 din 25.08.2016

Administratorul ÎEP „Știința” este dl Prini Gheorghe, numit în funcție prin ordinul APP nr. 2-P din 01.01.2021. Dl Prini Gheorghe exercită funcția de director al Editurii „Știința” din anul 1986.

Structura organizatorică (organigrama) a ÎEP „Știința” este subordonată etapelor de lucru asupra manuscriselor și activităților necesare pentru asigurarea bunei funcționări a Întreprinderii. Coordonarea subdiviziunilor Întreprinderii este realizată de directori.

Organigrama Întreprinderii de Stat Editorial-Poligrafice „Știința”

II. 2. Scurt istoric al Întreprinderii

Întreprinderea de Stat Editorial-Poligrafică „Știința” (ÎEP „Știința” sau Editura *ȘTIINȚA*) are o istorie de peste 60 de ani, fiind cea mai veche instituție editorială din Republica Moldova.

Editura „Știința” a fost fondată la 1 ianuarie 1959, în cadrul Academiei de Științe a Moldovei, prin Hotărârea Consiliului de Miniștri al R.S.S. Moldovenești nr. 484 din 10.11.1958, în scopul valorificării editoriale a rezultatelor cercetărilor științifice ale savanților din republică.

Întreprinderea Editorial-Poligrafică „Știința” a fost instituită în temeiul Hotărârii Prezidiului Academiei de Științe a Moldovei nr. 134 din 24.12.1991 „Despre sarcinile editurii „Știința” și ale instituțiilor științifice ale A.Ș.M. privind ameliorarea activității editoriale în condițiile de tranziție la economia de piață pe baza comasării Editurii „Știința” și a Tipografiei editurii „Știința”. Prin Hotărârea Prezidiului Academiei de Științe a Moldovei nr. 67 din 12.07.1994 „Cu privire la fondarea Tipografiei Academiei de Științe a Moldovei”, începând cu 1 octombrie 1994 a fost fondată Tipografia A.Ș.M., separând-o de Întreprinderea Editorial-Poligrafică Editura „Știința”.

ÎEP „Știința” a fost înregistrată de Camera Înregistrării de Stat de pe lângă Ministerul Justiției al RM la 28.05.1992, certificat de înregistrare seria MD, nr.0031071 eliberat la 04.04.2005.

Pâna la data de 01.08.2018 Fondator și deținător al capitalului social al Î.S.E.P. „Știința” a fost Academia de Științe a Moldovei.

Prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 806 din 01 august 2018, Agenția Proprietății Publice a devenit fondator al Î.S.E.P. „Știința”.

Experiența de peste șase decenii este patrimoniul neperisabil al Editurii *ȘTIINȚA*.

O bună parte din acești ani ea a fost singura instituție de profil specializată în editarea cărții științifice, având redactori competenți, corectori atenți, designeri calificați care au lucrat cu imagini de relevanță științifică și recenzenti calificați în caseta colaboratorilor ocazionali.

Pe parcursul timpului au fost publicate mai mult de 9 000 de titluri de carte, manuale și reviste științifice cu un volum de cca 125 000 de coli editoriale, într-un tiraj mai mare de 27,0 mil. de exemplare. Un semn distinctiv pentru *ȘTIINȚA* este faptul că o bună parte din titlurile de referință au văzut lumina tiparului în cadrul a peste 100 de colecții și serii tematice.

II. 3. Prezentarea întreprinderii și conținutul activității

Principalul gen de activitate al Întreprinderii este editarea cărților din diverse domenii: istorie și arheologie, literatură clasică și contemporană, critică și istorie literară, artă și cultură, biologie, ecologie și protecția mediului, tehnică, fizică și medicină, enciclopedii, dicționare, manuale și auxiliare didactice etc.

Preocupările din ultimul timp sunt axate pe lucrări fundamentale: colecțiile enciclopedice (text și imagini originale) *Ariile naturale protejate din Moldova* (în patru volume), *Lumea vegetală și lumea animală a Moldovei* (în opt volume), *Mediul geografic al Republicii Moldova și Resursele acvatice ale Republicii Moldova* (preconizate în patru volume fiecare, cu câte două deja tipărite); colecția *Managementul ecologic* (în patru volume); colecțiile *Personalități notorii*, *Academica*, *Știință și inovare*, în vizorul cărora se află atât moștenirea științifică, culturală și spirituală națională, cât și cercetările fundamentale și investigațiile aplicative competitive de azi; colecția de antologii selective *Literatura din Basarabia în secolul XX* (douăsprezece volume, pe genuri literare, cu substanțiale studii introductive), *Literatura din Basarabia. Început de secol XXI* (în șase volume); colecția de valorificare a patrimoniului istoric *Pagini despre Basarabia/Memoriile Basarabiei*; colecțiile de actualitate socio-economică *Strategia schimbării și Liantul social* (cu traducerea unor cărți elaborate recent în limbi de largă circulație în lume); colecțiile literare *Moștenire*, *Antologia unui autor*, *Antologia prozei scurte*, *Câmpul de lectură*, *Opera aperta*, *Biblioteca de nord* și *Pasărea măiastră*; colecția (utilă și foarte populară) *DȘ – Dicționare școlare*. În contextul ultimei colecții și a colecției *Dicționare „Știința”*, lista titlurilor se completează permanent și se produce o extindere a ariei de preocupări lexicografice.

Editura *ȘTIINȚA* are o bună experiență de elaborare a manualelor moderne și a auxiliarelor didactice, participând activ la procesul de modernizare a sistemului educațional și extinzându-și lista de autori și colaboratori. A participat la toate concursurile Ministerului Educației și a tipărit manuale pentru diferite discipline. Până în prezent au fost editate peste 200 de titluri pentru învățământul universitar și preuniversitar. Este singura editură care produce manuale și auxiliare didactice în limbile tuturor minorităților naționale de la noi (rusă, ucraineană, găgăuză, bulgară).

Editura *ȘTIINȚA* are o experiență deosebită în publicarea dicționarelor monolingve și bilingve, lingvistice și de specialitate, precum și a enciclopediilor și a literaturii de popularizare a științei.

Este astăzi cea mai avizată în editarea de carte de patrimoniu (ediții critice, comentate, ale classicilor literaturii naționale, antologii și colecții de literatură clasică și contemporană).

Editura *ȘTIINȚA* are ca temă specială (și specifică ei, aproape în exclusivitate), distinctă și permanentă, producerea de carte privind problemele mediului și dezvoltarea durabilă. Nu lipsesc din preocupările ei anuale permanente cartea de istorie, cartea de artă, folclor și etnografie, ediții informative și biobibliografice.

Din păcate, o parte dintre aceste ediții, de bună calitate sub toate aspectele, nu sunt solicitate decât de un cerc restrâns de cititori: profesori, studenți, oameni de cultură, intelectuali, chiar dacă ei constituie elita societății. Ceea ce face posibilă editarea acestor cărți doar cu sprijinul financiar (cel mai adesea parțial) în cadrul unor diverse concursuri de proiecte editoriale.

Editura *ȘTIINȚA* menține relații de colaborare cu prestigioase edituri din străinătate și din Republica Moldova. Este participant permanent la cele mai importante târguri și saloane de carte din lume (Frankfurt, Leipzig, București, Iași, Moscova, Chișinău ș.a.), iar cărțile editate și activitatea editurii au fost și sunt înalt apreciate de comunitatea științifică, culturală și editorială, națională și internațională.

III. Realizarea Planului tematic de apariții a cărților

III.1. Activitatea organizatorică și de creație

Activitatea ÎEP „Știința” în anul 2020 a fost marcată de pandemia cu COVID-19 și a avut loc în condițiile regimului special de lucru, solicitat de măsurile de prevenire a îmbolnăvirii angajaților, ceea ce a condus la o reconfigurare a întregului proces de editare, a relațiilor cu autorii, cu partenerii și cu instituțiile statului și, în consecință, au intervenit dificultăți esențiale în ceea ce ține de legătura dintre verigile procesului producției de carte și de comunicare, fie în interiorul lui, fie în afara lui.

Începând cu 16 martie și până la 15 septembrie, în conformitate cu Hotărârea Parlamentului nr. 55 din 17.03.2020 și cu dispozițiile ulterioare ale Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, colectivul Editurii a activat în regim de staționare, în care o parte dintre angajați au prestat servicii la distanță, o altă parte a fost în somaj tehnic și numai câțiva colaboratori au prestat servicii la locul de muncă, remunerarea tuturor angajaților fiind asigurată în conformitate cu Codul Muncii.

Situația epidemiologică din țară, generată de infecția COVID-19, a condus la închiderea pe o perioadă îndelungată a librăriilor. Ca urmare, vânzările prin rețelele de librării în primele 7 luni s-au micșorat de 3 ori. Abia în luna august vânzările s-au înviorat datorită creșterii solicitărilor de auxiliare didactice, odată cu pregătirile către noul an școlar.

În același timp, din diverse motive, inclusiv din cauza situației epidemiologice din țară, contractul cu Ministerul Educației, Culturii și Cercetării (MECC) de editare a cărții naționale a fost semnat abia la data de 10 iunie 2020. Cu o întârziere majoră a demarat și procesul de reeditare a manualelor școlare. Raportul generalizat de analiză a manualelor pentru a fi ajustate conform noului Curriculum a fost primit abia la 16.06.2020. În consecință, contractul de reeditare a manualelor școlare pentru ciclul primar și gimnazial a fost semnat cu MECC la data de 03 iulie curent, iar contractul pentru ciclul liceal - la 01 august.

În pofida celor expuse mai sus, rezultatele activității Editurii în anul 2020 sunt satisfăcătoare, nu am renunțat la niciun titlu de carte din Planul tematic anual, reușind să pregătim pentru tipar și să edităm titlurile programate.

În 2020 Editura *ȘTIINȚA* a scos de sub tipar 48 de titluri, cu un volum total de 585,2 coli editoriale și într-un tiraj general de circa 476,0 mii de exemplare, valoarea totală fiind de peste 17645 mii lei.

Preocupările editurii au fost și în 2020 axate, în special, pe două direcții: valorificarea patrimoniului literar, istoric și cultural și, pe de altă parte, asigurarea școlii naționale cu manualele și auxiliarele didactice necesare.

Astfel, în Colecția „Moștenire”, în 2020 au fost publicate următoarele titluri:

- Bogdan Petriceicu Hasdeu. *Scrieri*, volumele 18 și 19, incluzând folclorul literar: *Folclor literar în versuri*, respectiv, *Proza populară*. Ediție îngrijita de Ionel Oprișan;

- Mateiu I. Caragiale, *Opere*. Ediție de Barbu Cioculescu;

- Ion Heliade Rădulescu *Opere* (în două volume). Ediție de Mircea Anghelescu;

- Mihai Kogălniceanu, *Scrieri*, Ediție de Mihai Papuc, studiu introductiv de Eugen Lungu.

În colecția de restituiri istorice „Pagini despre Basarabia” au apărut în acest an:

- Ștefan Ciobanu. *Cultura românească în Basarabia sub stăpânirea rusă*. Ediție de Gheorghe Cojocaru;

- Paul Gore. „*Plebiscitul din Basarabia*” și alte scrieri. Ediție de Mircea Platon.

Colecția „Personalități notorii” a fost completată cu volumul *Alexandru Plămădeală - un promotor al frumuseții clasice*. Ediție de Vasile Malanețchi.

În colecția recent inaugurată „Antologia prozei scurte” a apărut volumul de nuvele ale lui Vlad Ioviță *Magdalena*.

Colecția poetică „Antologia unui autor” a fost completată cu cartea unui dintre cei mai cunoscuți poeți români contemporani Ion Mureșan, *Izgonirea din poezie*.

Două cărți au completat colecția didactică intitulată „Câmpul de lectură”:

- *Eseul românesc* (antologator: dr. Adrian Ciubotaru);

- *Romanul românesc* (antologator: dr. hab. Maria Șleahțișchi).

În afara colecțiilor au fost tipărite volumele: Valeriu Stancu *Mîntuirea prin necredință. Poeme cristice*; Dumitru Apetri. *Eminescu sporind a lumii taină*; Evgheni Buhimovici, *Sala de așteptare* (traducere din limba rusă de Valeriu Stancu), ediție realizată împreună cu Editura CronEdit de la Iași; *Les Cordes de la viel Corzile vieții* de Sylvestre Clancier (traducere din limba franceză de Valeriu Stancu), ediție realizată împreună cu Editura CronEdit de la Iași.

Ca și în alți ani, o atenție deosebită a fost acordată editării și reeditării (cu ajustările necesare la noile exigențe curriculare) unor manuale și auxiliare didactice, solicitate de școală. De regulă (acest an nu a fost o excepție), aceste lucrări solicită mai mult timp și mai mult efort, dificultățile din acest an fiind sporite de regimul special de lucru în condițiile stării de urgență în sănătate publică, pe de o parte, iar pe de altă parte, de faptul întârzierii considerabile a semnării contractelor de editare a manualelor cu MECC (la 03 iulie și 01 august curent, vezi mai sus).

În 2020 au fost publicate 20 manuale: *Abecedar; Limba și literatura română*, cl. a 3-a; *Educație muzicală* (în limbile română și rusă), cl. a 3-a; *Istoria românilor și universală* (în limbile română și rusă), cl. a 4-a; *Limba franceză*. cl. a 7-a; *Biologie* (în limbile română și rusă), cl. a 7-a; *Informatică* (în limbile română și rusă), cl. 7, 8, 10 și 11 (numai în limba română); *Fizică* (în limbile română și rusă) și 9 auxiliare didactice: *Limba și literatura română. Lecturi literare și Caietul elevului* pentru clasa a 3-a; *Росинка (для 1, 2, 3 и 4 классов); Русский язык. Тетрадь (для 2, 3 и 4 классов)*.

În rezultat, indicatorii principali ai activității economico-financiare în anul 2020 depășesc cu mult aceeași indicatori din anul 2019 (vezi tab. 1). De exemplu, tirajul cărților editate în 2020 este de 476,0 mii exemplare, iar volumul producției fabricate este de cca 17645,8 mii lei,

în timp ce valoarea acestor indicatori în 2019 constituia 162,4 mii exemplare și 8108,4 mii lei corespunzător.

Tabelul 1. Indicatorii principali ai activității ÎEP „Știința” în anul 2020 în comparație cu anul 2019.

Indicatorii	Unitatea de măsură	Rezultatele 2020		Realizat 2019
		Planificat	Realizat	
Numărul de titluri de carte editate	titluri	45	48	43
Volumul total al cărților	coli editoriale	586,7	585,2	603,9
Tirajul total al cărților editate	mii exemplare	165,3	475,7	162,4
Volumul producției	mii lei	9 010,4	17 645,8	8 108,4
Venituri din vânzări	mii lei	9 163,3	16 207,2	8 973,0
Costul vânzărilor	mii lei	6 657,4	10 393,5	5 688,5
Profitul brut	mii lei	2 505,9	5 812,7	3 284,7
Profitul net	mii lei	102,5	1 394,3	66,6

Rezultatele sus-menționate ale activității Editurii se datorează sârguinței majorității angajaților, care și-au executat exemplar obligațiile funcționale, dând dovadă de atitudine responsabilă și încadrare activă în depășirea impedimentelor, identificând soluții adecvate în condițiile speciale ale stării de urgență în sănătate publică, chiar dacă aceasta a însemnat, în multe cazuri, un regim nenormat, cu implicarea peste program și chiar în zilele de odihnă.

III. 2. Organizarea și asigurarea transparenței achizițiilor de servicii și bunuri pentru necesitățile de producere și asigurare a bazei tehnico-materiale

Procesul de editare a cărții este constituit din trei etape consecutive: elaborarea manuscrisului de către autor; redactarea, corectura, tehnoredactarea - pregătirea manuscrisului „Bun de tipar” în editură, urmată de fabricarea tirajelor cărților în tipografie. Autorii elaborează manuscrisele în baza contractelor cu editura. Pregătirea manuscriselor „Bun de tipar” este asigurată de către angajații editurii. Fabricarea tirajelor cărților de către tipografii se realizează în conformitate cu contractele de achiziție a serviciilor poligrafice, servicii ponderea cărora în costurile de editare a cărților este cea mai importantă (vezi compart. IV.3).

Din anul 2019 achizițiile sunt efectuate în conformitate cu Regulamentul privind achiziția bunurilor și serviciilor, aprobat prin hotărârea Consiliului de administrație al ÎEP „Știința”.

Anunțurile/caietele de sarcini pentru achiziții, precum și planurile de achiziții sunt publicate pe pagina web a ÎEP „Știința”.

Achiziționarea serviciilor poligrafice de la tipografii se efectuează în baza Cererilor Ofertelor de Prețuri, ținând cont de calitatea serviciilor, termenul de realizare și termenul de achitare a serviciilor prestate.

Principalii furnizori a serviciilor poligrafice sunt: ÎS Combinatul Poligrafic din Chișinău, Balacron SRL, Bons Offices SRL ș.a. Achitarea pentru servicii are loc pe măsura ridicării tirajelor și în conformitate cu condițiile contractelor.

În prezent este elaborat un nou Regulament intern în baza Regulamentului privind achiziționarea bunurilor, lucrărilor și serviciilor la întreprinderea de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.351/2020.

IV. Rezultatele economico-financiare

Rezultatele economico-financiare ale activității ÎEP „Știința” prezentate în raport sunt extrase din Situațiile financiare pentru anii 2019 și 2020 (se anexează).

IV. 1. Structura veniturilor și ponderea Editurii „Știința” pe piața de carte din Republica Moldova

Sursele de venituri ale activității organizatorice, de creație și economico-financiare ale ÎEP „Știința” sunt editarea manualelor pentru învățământul preuniversitar în rezultatul licitației organizate de MECC, realizarea Programului de editare a cărții naționale cu sprijinul MECC, comercializarea dicționarilor, auxiliarelor didactice, colecțiilor de carte, a unor ediții aparte prin Rețelele de librării și angrosiștii particulari.

Informația cu privire la componentele de bază ale veniturilor activității ÎEP „Știința” în anii 2019 și 2020 este prezentată în tab. 2.

Din Tabel se observă că ponderea cea mai mare în volumul vânzărilor o are editarea manualelor la comanda MECC (63% și 84 %). Pe locul 2 se clasează veniturile din comercializarea producției editoriale pe piața de carte prin rețele de librării, angrosiști, achizițiile de către bibliotecile publice, universitare și școlare, direcțiile de cultură și învățământ, de către alte persoane juridice și fizice (29% și 12%). Locul 3 îi revine Proiectelor editoriale de publicare a cărții naționale cu sprijinul MECC (8% și 4%, veniturile din realizarea cărora în valoare absolută practic au rămas aceleași în 2020 și 2019).

Tabelul 2. Structura veniturilor pe domeniile activității editoriale

Surse de venituri	Unitatea de măsură	Anul 2019	Anul 2020	Diferența		Ponderea, %	
				Absolută, lei	%	2019	2020
Venituri totale	lei	8 973 183	16 207 227	7 234 544	81	100	100
Editare manuale	lei	5 633 550	13 547 110	7 913 560	140	63	84
Proiecte editoriale	lei	757 200	659 400	-97 800	-13	8	4
Comercializare	lei	2 582 433	2 000 717	-581 716	-23	29	12

Din tab. 2 se observă de asemenea, că creșterea substanțială a veniturilor în 2020 față de 2019 (cu peste 80%) se datorează majorării (cu cca 7,914 mil. lei) veniturilor din editarea manualelor. Această creștere a veniturilor se datorează faptului că în 2020 au fost editate 20 manuale cu un tiraj total de 408490 exemplare, iar 2019 - numai 16 manuale cu un tiraj de 131325 exemplare (vezi Anexele 1 și 2). O parte dintre manualele din anul 2019 au fost retipărite, în conformitate cu vechiul curriculum, cu un tiraj redus de numai cca 25% din contingentul elevilor, pentru a completa stocurile manualelor existente în școli.

Micșorarea veniturilor din comercializarea producției editoriale pe piața liberă de carte cu 13% în anul 2020 față de 2019 este rezultatul închiderii librăriilor pe o perioadă îndelungată și altor restricții, intervenite în activitatea librăriilor din cauză pandemiei, generată de infecția COVID-19.

Menționăm că în urma restricțiilor legate de pandemie, conform datelor preliminare, veniturile librăriilor în anul 2020, pe întreg teritoriul Republicii Moldova, s-au micșorat cu cca 30% față de veniturile din anul 2019.

O structurare mai detaliată a veniturilor (și, anume, pe genurile de carte) este prezentată în tab. 3. Aici sunt expuse și datele privind cotele pe care le au genurile de carte publicate de Editura *Știința*, în piața de desfacere a cărții din Republica Moldova.

Evaluarea segmentul de piață ce-i revine Editurii *ȘTIINȚA* pentru anumite genuri de carte, a fost realizat în baza datelor statistice publicate de Camera Națională a Cărții din Republica Moldova (vezi www.bookchamber.md), compartimentul *Statistica producției editoriale*).

Tabelul 3. Ponderea (pentru ultimii 10 ani) și segmentul de piață din Republica Moldova a principalelor genuri de carte, editate de Editura ȘTIINȚA

Genul de carte	Ponderea în cifra de afaceri, %	Segment de piață în cifra de afaceri, %
Manuale și auxiliare didactice	60 – 75	15 – 25
Cărți de moștenire istorică, literară, culturală și științifică	7 – 10	40 – 50
Cărți de știință, literatură, istorie și cultură contemporană	5 – 9	10 – 15
Cărți de ecologie și protecția mediului	5 – 9	45 – 60
Dicționare, enciclopedii	8 – 12	25 – 40

În legătură cu examinarea ponderii activității Editurii *ȘTIINȚA* pe piața de carte din Republica Moldova, menționăm că cel mai important și multilateral indice natural, care caracterizează activitatea ramurii editorial-poligrafice și a activității editurilor în particular, sunt colile de tipar imprimate. Indicile *coli de tipar imprimate (c.t.im.)* este egal cu produsul dintre volumul în pagini a cărții publicate și tirajul fabricat. Suma colilor de tipar imprimate a cărților publicate într-o perioadă de timp caracterizează volumul producției editoriale realizat.

Ceilalți trei indicatori ai activității editurilor și anume: numărul de titluri de carte editat, volumul cărților publicate în coli editoriale (1 coală editorială este egală cu 40 000 semne cu interval) și tirajul cărților tipărite, caracterizează unilateral activitatea editorială și nu permite de a avea un tablou de ansamblu. Putem avea multe cărți editate, dar cu volume și tiraje mici sau un număr mic de cărți editate, dar toate voluminoase și tipărite în tiraje mari.

Anume indicele în coli de tipar imprimate îi unește pe toți cei trei indici sus-menționați și redă un tablou de ansamblu asupra activității editoriale, unind printr-o cifră numărul cărților editate, volumul și tirajul lor.

Trebuie să menționăm că indicele în coli de tipar imprimate caracterizează perfect activitatea întreprinderilor poligrafice, care tipăresc cărțile pe coli de hârtie în anumite tiraje. Astfel, indicele *coli de tipar imprimate* este unicul parametru natural, care caracterizează și unește întreaga ramură editorial-poligrafică.

În tab. 4. sunt prezentate datele statistice (vezi www.bookchamber.md) pentru producția editorială în Republica Moldova și a Editurii ȘTIINȚA în coli de tipar imprimate pentru anii 2012 – 2020. Din datele prezentate se observă că ponderea Editurii ȘTIINȚA pe piața de carte din Republica Moldova este importantă, uneori chiar predominantă (în anii 2012, 2013, 2015 și 2016), Editura ȘTIINȚA situându-se pe primele locuri în această perioadă.

Tabelul 4. Datele statistice pentru producția editorială din Republica Moldova și a Editurii ȘTIINȚA în anii 2012 – 2020.

Denumirea entității	Coli de tipar imprimate (mil) pentru anii:								
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Republica Moldova	29,92	42,68	29,62	29,64	29,56	33,65	24,81	21,75	33,36
ÎEP „Știința”	9,65	8,26	3,86	6,94	5,99	4,86	2,29	1,98	6,58
Pondere, %	32,3	19,4	12,9	23,4	20,3	14,4	9,2	9,1	19,7
Locul în erarhia editurilor din RM	1	1	1	1	1	2	2	2	1

IV. 2. Indicatorii financiari

Principalii indicatorii ai rezultatelor financiare ale activității ÎEP „Știința” în anii 2019 și 2020 sunt prezentați în tab. 5. După cum am menționat mai sus, majorarea substanțială a veniturilor în anul 2020 în comparație cu anul precedent se explică prin creșterea numărului și tirajelor manualelor publicate în anul 2020, chiar dacă veniturile din Proiectele editoriale și din comercializarea producției editoriale pe piața de desfacere a cărții s-au micșorat în cumul cu cca 680 mii lei. Majorarea veniturilor a condus la mărirea Profitului brut (cu cca 2,53 mil. lei) și a Profitului din activitatea operațională (cu peste 1,42 mil. lei). În final, au crescut considerabil Profitul până la impozitare (cu peste 1,52 mil. lei sau de 10,32 ori mai mare) și Profitul net (cu cca 1,33 mil. lei sau de cca 21 ori mai mare).

Tabelul 5. Indicatorii rezultatelor financiare in anii 2019 și 2020

Indicatori	Cod rd.	2019 Suma, lei	2020 Suma, lei	Diferența	
				Absolută, lei	%
1	2	3	4	5	6
Venituri din vânzări, total	010	8 973 183	16 207 227	7 234 044	81
Costul vânzărilor, total	020	5 688 471	10 394 510	4 706 039	83
Profit brut (pierdere brută) (rd.010 – rd.020)	030	3 284 712	5 812 717	2 528 005	77
Alte venituri din activitatea operațională	040	32 376	5 576	- 26 800	- 481
Cheltuieli de distribuire	050	141 955	523	- 42 432	- 43
Cheltuieli administrative	060	2 462 788	3 667 956	1 205 168	49
Alte cheltuieli din activitatea operațională	070	548 885	465 891	- 82 994	- 18
Rezultatul din activitatea operațională: profit (pierdere) (rd.030 + rd.040 – rd.050 – rd.060 – rd.070)	080	163 460	1 584 923	1 421 463	870
Venituri aferente diferențelor de curs valutar și de sumă	099	0	14 467	14 467	
Cheltuieli aferente ieșirii investițiilor financiare	104	0	625	625	
Rezultatul profit (pierdere) finaciar(ă) (rd.090-rd.104)	110	0	13 842	13 842	
Venituri cu active imobilizate și excepționale	120	0	88 275	88 275	
Cheltuieli cu active imobilizate și excepționale	130	0	0	0	
Rezultatul din operațiuni cu active imobilizate și excepționale: profit (pierdere) (rd.120-rd.130)	140	0	88 275	88 275	
Profit (pierdere) până la impozitare (rd.080 + rd.150)	160	163 460	1 687 040	1 523 580	932
Cheltuieli privind impozitul pe venit	170	96 808	292 768	195 960	202
Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune (rd.160 - rd.170)	180	66 652	1 394 272	1 327 620	1 992

IV. 3. Cheltuieli și consumuri

În rezultatul creșterii volumului producției editoriale de la 8 108,4 mii lei în 2019 la 17 645,8 mii lei în 2020 (vezi tab.1) s-au majorat și cheltuielile și consumurile, de la 8 081,899 mii lei în 2019 la 15 029,217 mii lei în 2020 (vezi tab. 6). Dacă volumul producției s-a majorat cu 117,62%, atunci cheltuielile totale au crescut numai cu 85,96%. Diferență dintre creșterea volumului producției și creșterea cheltuielilor a condus la o valoare categoric superioară a Profitului net, obținut în anul 2020, față de Profitul net al anului 2019.

Creșterea cheltuielilor totale în anul 2020 față de anul precedent se datorează în mare măsură cheltuielilor de bază (directe) și în primul rând costurilor serviciilor poligrafice, care s-au majorat de cca 3 ori, ponderea cărora a crescut de la 31,7% (2019) la 50,5% (2020) (vezi tab. 4). Costurile serviciilor poligrafice sunt direct proporționale cu cantitatea cărților tipărite, tirajul total al cărora s-a mărit de asemenea de cca 3 ori, de la 162,4 mii exemplare în 2019 la 475,7 mii exemplare în 2020 (vezi tab.1).

Cheltuielile de deservire (indirecte) s-au majorat neesențial (numai cu 10,57%) în anul 2020 vizavi cu 2019, creșterea fiind de cca 300 mii lei (vezi tab. 6). În rezultat, ponderea cheltuielilor indirecte s-a micșorat de la 35,4% (2019) la 21,1% (2020). Creșterea cheltuielilor indirecte este, în primul rând, rezultatul majorării remunerării aparatului administrativ cu peste 416 mii lei, cu toate că ponderea acestor costuri în totalul cheltuielilor s-a micșorat de la 11,3% (2019) la 8,9% (2020).

După cum am menționat mai sus și cum se observă și din tab. 6 (poz. I.1 și poz. II.1), cheltuielile pentru remunerarea personalului redacțional, de producție și artistic (cheltuielile sunt reflectate în Serviciile editoriale), a personalului administrativ au crescut în anul 2020 în raport cu anul 2019, în total peste 1,0 mil. lei. Această creștere semnificativă a cheltuielilor salariale, cu toate că ponderea lor în totalul cheltuielilor s-a micșorat de la 29% în anul 2019 la 22,6%, s-a produs în semestrul II al anului 2020, odată cu semnarea contractelor cu MECC privitor la realizarea Proiectului de editarea a cărții naționale și reeditare a manualelor pentru învățământul preuniversitar. Din cauza întârzierii cu câteva luni, iar în cazul editării manualelor, chiar cu jumătate de an, a semnării contractelor cu MECC, angajații editurii, în condițiile neordinare ale pandemiei, generate de infecția COVID-19, pentru a elabora împeună cu autorii/ antologatorii/ alcătuitoarii proiectele manuscriselor de bună calitate și a pregăti pentru tipar cărțile și manualele în termenii extrem de restrânși, au fost nevoiți să lucreze și în afara orelor de program, sâmbăta și duminica. Pentru a asigura respectarea termenelor de editare a cărților și manualelor, am fost obligați să angajăm redactori, corectori, pictori, machetatori, designeri, operatori în afara statelor de personal. În aceste condiții extreme, activitatea conducerii, a personalului administrativ de coordonare și bună asigurare a întregului proces editorial-poligrafic a fost extraordinar de importantă. Pentru remunerarea volumului majorat de lucru, activitatea în afara orelor de program, stimularea atitudinii exemplare față de obligațiile funcționale, realizarea în temenele stabilite a livrării cărților și manualelor, au fost stabilite adaosuri, sporuri și premii pentru rezultatele activității lunare, trimestriale și anuale. Toate aceste stimulări materiale ale personalului scriptic, dar și achitarea serviciilor de redactare, corectură, tehnoredactare, elaborare de imagini pentru manuale, de design de către persoane din afara statelor de personal au condus la majorarea cheltuielilor salariale cu cca 1,0 mil. lei și la creșterea salariului mediu lunar pe întreprindere de la 9515 lei (2019) la 13625 lei (2020).

Trebuie să constatăm că, în condițiile epidemiologice din țară, dar și din afara țării, o bună parte din acțiunile și manifestările necesare pentru buna asigurare a activității editurii și promovarea producției editoriale nu au avut loc. Menționăm cu regret că, din cauza pandemiei globale, în anul 2020 a fost organizată numai o singură lansare de carte. La 4 martie 2020 au fost lansate trei volume din seria de carte „Dimitrie Cantemir. Opere” și anume: „Divanul”, „Descrierea stării de odinioară și de astăzi a Moldovei” și „Istoria creșterilor și a descreșterilor Curții othmanice sau aliothmanice”; în acest an, nicăieri în lume, n-a avut loc niciun Salonul Național sau Internațional de carte; nu a fost efectuată nicio deplasare în afara țării etc. Lipsa acestor acțiuni și manifestări au micșorat simțitor cheltuielile indirecte de rigoare (vezi tab. 6).

Tabelul 6. Structura cheltuielilor și consumurilor pentru anii 2019 și 2020

Nr. d/o	Categoria cheltuielilor și consumurilor	2019	2020	Diferența		Ponderea, %	
		Suma, lei	Suma, lei	Absolută, lei	%	2019	2020
1	2	3	4	5	6	7	8
I	Cheltuieli de bază (directe), inclusiv:	5 220 116	11 864 993	6 644 878	127,29	64,6	78,9
I.1	Servicii editoriale	1 431 203	2 066 371	635 168	44,38	17,7	13,7
I.2	Asigurari de stat la servicii editoriale	322 021	464 933	142 912	44,38	4,0	3,1
I.3	Onorariu (autori, pictori, traducatori)	901 915	1 739 677	837 762	92,89	11,2	11,6
I.4	Servicii poligrafice	2 564 976	7 594 012	5 029 036	196,07	31,7	50,5
II	Cheltuieli de deservire (indirecte), inclusiv:	2 861 783	3 164 223	302 440	10,57	35,4	21,1
II.1	Remunerare personal administrativ, incl. CA	914 674	1 330 957	416 283	45,51	11,3	8,9
II.2	Asigurari de stat la personalul administrativ, incl. CA	233 999	246 445	12 446	5,32	2,9	1,6
II.3	Servicii pază, Arenda, inc. servicii comunale	298 788	294 021	-4 767	-1,60	3,7	2,0
II.4	Servicii bancare	32 427	25 783	-6 643	-20,49	0,4	0,2
II.5	Servicii internet, telef. fixă, GSM	53 256	46 741	-6 515	-12,23	0,7	0,3
II.6	Deplasări	7 180	0	-7 180	-100,00	0,1	0,0
II.7	Saloanele de carte, promovare	145 035	65 598	-79 437	-54,77	1,8	0,4
II.8	Deservire, reparatia tehnicii (calculatoare, cartuş, material, rechizite)	138 883	164 770	25 887	18,64	1,7	1,1
II.9	Cheltuieli de transport (combustibil, repar. transport)	115 426	99718	-15709	-13,61	1,4	0,7
II.10	Protectia muncii(apa, dezinfectant)	6 765	20 145	13 380	197,79	0,1	0,1
II.11	Uzura (mijl.fixe, active nemateriale, OMV)	188 259	256 153	67 893	36,06	2,3	1,7
II.12	Impozite și taxe	10 958	18 212	7 254	66,20	0,1	0,1
II.13	% Credit	84 829	72 098	-12 731	-15,01	1,0	0,5
II.14	Cărți deteriorate, uzate moral, neconforme curriculei	265 148	315 328	50 180	18,93	3,3	2,1
II.15	Compensare alimentara, incl. taxe	162 810	151 833	-10 977	-6,74	2,0	1,0
II.16	Participare la concurs manuale	140 291	0	-14 0291	-100,00	1,7	0,0
II.17	Alte cheltuieli operaționale	63 055	56 422	-6 633	-10,52	0,8	0,4
III	Total cheltuieli	8 081 899	15 029 217	6 947 318	85,96	100	100

IV. 4. Indicatorii de randament financiar

Evaluarea performanței financiare a agenților economici se realizează în baza unor indicatori, care sunt prezentați sub formă de rate. Cu ajutorul ratelor se pot analiza situația curentă financiară, eficiența activității integrale, dar și a diferitor domenii în particular, se pot realiza previziuni privitor la activitatea imediat următoare, dar și activitatea financiară de perspectivă a unei întreprinderi.

Unii dintre indicatorii de bază, care caracterizează performanțele financiare ale activității editorial-poligrafice sunt indicatorii de randament financiar. Randamentul financiar determină raportul dintre efectele financiare obținute și eforturile financiare depuse pentru obținerea acestora și exprimă capacitatea întreprinderii de a obține profit. Radamentul financiar se măsoară cu un set de indicatori grupați în 2 categorii: a) *de rentabilitate* și b) *de profabilitate*.

Indicatorii de rentabilitate se calculează în funcție de: (1) bunurile economice (activele) utilizate pentru obținerea profitului net (*rentabilitate economică*) și (2) sursele de finanțare (capitalul propriu) cu ajutorul cărora s-a obținut profitul net.

Indicatorii de profabilitate se calculează ca un raport între: (1) rezultatele brute obținute și veniturile totale (*rentabilitatea veniturilor sau marja profitului brut*), (2) rezultatele nete obținute și veniturile totale (*rentabilitatea veniturilor sau marja profitului net*) și (3) rezultatele brute obținute și cheltuielile totale (*profitabilitatea resurselor consumate*). Rentabilitatea veniturilor caracterizează ponderea efectului final (brut sau net) în efectul principal (venituri realizate). Profitabilitatea resurselor consumate caracterizează capacitatea editurii de a genera profit pe seama resurselor consumate.

Din tab. 7 se observă că toți indicatorii randamentului financiar, cu excepția marjei profitului brut, s-au majorat în anul 2020 vizavi de anul 2019. În afară de aceasta, valoarea acestor indicatori în anul 2020 se află în limitele optime recomandate, iar indicatorul veniturilor brute depășește cu mult valorile optime.

Tabelul 7. Dinamica indicatorilor de randament financiar în anii 2019 și 2020

Nr. d/o	Indicatori	2019	2020	Diferența în lei sau în %	Valorile optime, %
1	2	3	4	5	6
1	Venituri de vânzări, lei	8 973 183	16 207 227	7 234 044	
2	Profit brut, lei	3 284 712	5 812 717	2 528 005	
3	Profit din activitatea operațională, lei	163 460	1 584 923	1 421 463	
4	Profit până la impozitare, lei	163 460	1 687 040	1 523 580	
5	Profit net, lei	66 652	1 394 272	1 327 620	

Nr. d/o	Indicatori	2019	2020	Diferența în lei sau în %	Valorile optime, %
1	2	3	4	5	6
6	Valoarea activelor la începutul anului, lei	11 831 085	10 614 038	-1 217 047	
7	Valoarea activelor la sfârșitul anului, lei	10 614 038	13 043 139	2 429 101	
8	Valoarea medie a activelor, lei	11 222 562	11 828 588	606 026	
9	Valoarea capitalului propriu la începutul anului, lei	3 325 391	3 175 811	-149 580	
10	Valoarea capitalului propriu la sfârșitul anului, lei	3 175 811	4 536 140	1 360 329	
11	Valoarea medie a capitalului propriu	3 250 601	3 855 976	605 375	
12	Cheltuieli totale	8 081 899	15 029 217	6 947 318	
13	Rentabilitatea economică (activelor), (5/8x100), %	0,59	11,79	11,20	10 – 15
14	Rentabilitatea financiară (capitalului propriu), (5/11x100), %	2,05	36,16	34,11	
15	Rentabilitatea veniturilor, Marja profitului brut, (2/1x100), %	36,61	35,86	-0,74	> 20
16	Rentabilitatea veniturilor, Marja profitului net, (5/1x100), %	0,74	8,60	7,86	5 - 10
17	Profitabilitatea resurselor consumate, (5/12x100), %	0,82	9,28	8,46	5 - 10

Datele prezentate în tab. 7 și cele sus-menționate ne confirmă faptul, că randamentul financiar și situația profitabilității s-au îmbunătățit semnificativ în anul 2020 în comparație cu anul 2019 și ÎEP „Știința” a utilizat eficient atât activele și capitalul propriu, cât și a folosit rentabil resursele disponibile.

IV. 5. Indicatori de lichiditate și de solvabilitate

O altă categorie importantă de indicatorii financiari, care caracterizează performanțele unei edituri și echilibrul ei financiar sunt indicatorii de lichiditate și de solvabilitate. Acești indicatori exprimă capacitatea întreprinderii de a-și onora obligațiile financiare din resursele disponibile. Indicatorul de lichiditate redă posibilitatea de a plăti datoriile curente (pe termen scurt) prin utilizarea activelor curente, iar cel de solvabilitate – măsoară capacitatea de a achita toate datoriile la termen (scadență) din resursele disponibile totale.

Indicatorii de lichiditate se definesc cu ajutorul a 3 rate:

- *Rata lichidității absolute (imEDIATE)* – măsoară capacitatea de a plăti datoriile exigibile imediate din contul mijloacelor bănești disponibile. În anul 2020 rata acestui indicator a înregistrat o valoare de 0,77, depășind de cca 1,7 ori valoarea ei în anul precedent (vezi tab. 8). În ambele cazuri rata lichidității absolute este cu mult mai mare decât valorile optime (0,2 - 0,25), ceea ce denotă faptul, că întreprinderea are suficiente mijloace bănești pentru a achita cele mai urgente datorii.

Tabelul 8. Ratele lichidității și indicatorii solvabilității pentru anii de activitate 2019 și 2020

Nr. d/o	Indicatori	2019	2020	Valorile optime
1	2	3	4	5
1	Total active imobilizante, lei	1 270 187	1 000 881	
2	Total stocuri, lei	4 400 056	4 586 398	
3	Total creante curente, lei	2 144 013	1 687 205	
4	Sold în cont și casă la sfârșitul anului, lei	2 799 782	5 758 655	
5	Total active curente (circulante), lei (2+3+4)	9 343 851	12 001 707	
6	Total active, lei (1+5)	10 614 038	13 043 139	
7	Total datorii curente, lei	6 034 417	7 427 983	
8	Total datorii termen lung*, lei	1 403 810	1 079 015	
9	Total datorii, lei (7+8)	7 438 227	8 465 590	
10	Rata lichidității absolute(imEDIATE), (4/7)	0,46	0,77	<i>0,2 - 0,25</i>
11	Rata lichidității curente, ([3+4]/7)	0,82	1,00	<i>0,8 - 1,0</i>
12	Rata lichidității generale, (5/7)	1,55	1,62	<i>1,0 - 2,0</i>
13	Indicele solvabilității, (6/9)	1,43	1,54	<i>1,5 - 2,0</i>
14	Rata de solvabilitate generală, (Activ net contabil/Total activ) ([6-9]/6)	0,30	0,35	<i>0,35 - 0,5</i>

* Datoriile pe termen lung în cazul activității editorile sunt onorariile (royalty) autorilor, care conform contractelor dreptului de autor devin scadente numai după achitarea de către rețelele de librării a mijloacelor financiare, obținute în urma realizării cărților. În funcție de genul de carte, arealul pieței de desfacere, tirajul cărții etc., perioada de achitare cu autorii poate dura câțiva ani, iar uneori depășește 10 ani.

- *Rata lichidității curente sau testul acid* – exprimă posibilitatea editurii de a-și onora la scadență obligațiile pe termen scurt din mijloacele bănești și din creanțele de încasat. Din tab. 6 se observă că valorile acestui indicator se încadrează în marja valorilor optime (0,8 - 1,0).

- *Rata lichidității generale* – caracterizează disponibilitatea editurii de a-și achita regulat datoriile curente din mijloacele bănești, din creanțe și din comercializarea stocurilor. Teoria economică pentru activitatea editorială apreciază valorile optime ale acestei rate cuprinse între 1,0 și 2,0. Dar pentru minimalizarea maximă a riscului de a nu fi în stare de a-și onora pe deplin obligațiile financiare în cazul unor incidente din mișcarea activelor, unele surse recomandă valoarea acestor rate între 2,0 și 2,5 pentru toate genurile de activitate economică.

După cum se observă din datele prezentate în tab. 8, valoarea ratei înregistrate în anul 2020 a crescut în comparație cu 2019 și în ambele cazuri se află în limita valorilor optime suficiente, dar nu a atins valoarea necesară mai mare de 2,0. Acest fapt ne atrage atenția asupra faptului că pot exista situații în care editura să nu fie în stare să-și onoreze pe deplin obligațiile la scadență față de furnizorii de servicii poligrafice, întrucât datoriile față de tipografiile reprezintă majoritatea din datoriile editurii. Având în vedere relațiile multianuale de colaborare cu cele mai importante tipografii, în care cota serviciilor prestate Editurii *ȘTIINȚA* de către tipografiile este substanțială (acest lucru reiese din ponderea cărților publicate de Editura *ȘTIINȚA* pe piața de carte din Republica Moldova (vezi tab. 4, exprimată în indicele natural complex, coli de tipar imprimate, cel mai important indice natural, care caracterizează activitatea întreprinderilor poligrafice), acest lucru e puțin probabil. Cu atât mai mult, cu cât lichiditățile (mijloacele bănești disponibile) ale editurii pot acoperi aproape integral (78%) datoriile curente și, după cum reiese din tab. 8, cca 68% ($4/9 \times 100$, vezi tab. 8) din datoriile totale ale editurii la data de 01.01.2021.

Indicatorii de solvabilitate măsoară capacitatea întreprinderii de a-și onora obligațiile la termen (scadență) din resursele totale. Pentru caracterizarea solvabilității se utilizează următorii indicatori:

- *Indicile solvabilității globale* – ne arată în ce măsură activele totale ale editurii pot acoperi datoriile totale. Acest indicator caracterizează securitatea de care se bucură creditorii editurii pe termen scurt și pe termen lung, cât și capacitatea de îndatorare a editurii. Pentru edituri, nivelul optim este considerat cuprins între 1,5 și 2,0. Valoarea indicelui solvabilității înregistrată în anul 2019 este mai mică decât limita de jos a valorii recomandate, iar mărimea acestui indice înregistrat în anul 2020 este peste limita de jos a intervalului optimal (vezi tab. 8).

- *Rata de solvabilitate* – măsoară ponderea activului net contabil în totalul activului. Valoarea teoretic recomandată a acestei rate variază între 0,35 și 0,5. Ca și în cazul indicelui, rata înregistrată în 2019 este mai mică decât valorile recomandate, iar rata din 2020 este egală cu limita de jos a valorilor optime (vezi tab. 8).

Activitatea colectivului în anul 2020 ne-a permis să atingem o solvabilitate suficientă, care permite furnizorilor de servicii, bunuri și resurse financiare de a avea încredere în stabilitatea financiară a Editurii *ȘTIINȚA* și posibilitățile reale de a-și onora obligațiunile pentru serviciile prestate.

IV. 6. Impozite și taxe

În anul 2020 valoarea impozitelor și taxelor calculate ale ÎEP „Știința” spre a fi achitate constituie cca 1,75 mil. lei și depășește cu aproape 537 mii lei impozitele și taxele anului precedent (vezi tab. 9). Această depășire este cauzată de creșterea impozitului pe venit persoană fizică în legătură cu creșterea Profitului din activitatea editorială (cu cca 196 mii lei) și majorării contribuțiilor asigurărilor sociale (cu 253 mii lei) în legătură cu mărirea Fondului de salarizare.

Tabelul 9. Impozite și taxe calculate spre achitare in perioada 2019 - 2020

Nr. d/o	Titlul impozitului sau a taxei, lei	2019	2020	Diferența	
				absolută, lei	%
1	2	3	4	5	6
I.	Total impozite și taxe	1 213 525	1 750 448	536 923	44,2
II	Bugetul de stat și bugetul UAT	398 596	664 119	265 523	66,6
II.1.	Impozit pe venit persoană din salariu	218 020	238 248	20 228	9,3
II.2.	Impozit pe venit persoană juridică	96 808	292 768	195 959	202,4
II.3.	Impozit pe venitul reținut la sursa de plată (drepturi de autor -royalty)	37 302	82 028	44 726	119,9
II.4.	Taxă pentru amenajarea teritoriului	1 640	2 430	790	48,2
II.5.	Taxă pentru folosirea drumurilor	3 861	3 861	0	0,0
II.6.	Impozitul pe bunurile imobiliare ale persoanelor juridice	1 458	1 458	0	0,0
II.7.	Taxa pentru unitățile comerciale și/sau de prestări	4 000	10 000	6 000	150,0
II.8.	Taxă valoare adăugată *	0	0	0	0,0
II.8.	Defalcări de la profitul net al întreprinderilor de stat în bugetul de stat	35 507	33 326	-2 181	-6,1
III.	Bugetul asigurărilor sociale de stat	582 829	835 792	252 963	43,4
III.1.	Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii virate de angajatori	429 400	626 844	197 444	46,0
III.2.	Contribuții individuale de asigurări sociale de stat obligatorii virate de angajatori pentru persoanele asigurate	153 429	208 948	55 519	36,2
IV.	Fondul asigurărilor obligatorii de asistență medicală	232 100	250 720	18 620	8,02

* Conform Codului Fiscal al RM, Titlul III, cap.4, art.103, 20) producția de carte, precum și serviciile de editare a producției de carte sunt scutite de TVA.

V. Resursele umane, remunerare personalului și a persoanelor cu funcții de conducere

ÎEP „Știința” dispune de un colectiv redacțional experimentat, majoritatea absolută a specialiștilor de la întreprindere sunt profesioniști cu nivel înalt de pregătire și cu experiență de mulți ani (vezi tab. 10 și 11), iar unii angajați au un stagiul de lucru de peste 30 de ani. Totodată, în cazuri excepționale (cum a fost în anul 2020 în legătură cu situația epidemiologică din țară), se apelează la servicii prin contract ale persoanelor din afara statelor de personal.

Tabelul 10. Componența personalului ÎEP „Știința” în funcție de studii

Nr. d/ord	Nivel de calificare	Nr persoane	Pondere în totalul personalului
1.	studii superioare	22	91,67%
2.	studii medii	2	8,33%
3.	muncitori necalificați	-	-
	Total	24	100%

Tabelul 11. Componența personalului ÎEP „Știința” în funcție de vârstă

Nr. d/ord	Categorie de vârstă	Nr persoane	Pondere în totalul personalului
1.	până în 35 ani	-	-
2.	între 35–45 ani	4	16,67%
3.	între 45–55 ani	6	25,00%
4.	peste 55 ani	14	58,33%
	Total	24	100%

Statul de personal al ÎEP „Știința” pentru 2020 prevedea un număr de 27,5 unități (vezi tab. 12). *De facto*, au activat 24 de persoane. Numărul scriptic mediu în anul 2020 a fost de 18 persoane, iar în anul precedent – de 20 persoane.

În anul 2020 au fost create 2 locuri noi de muncă.

Tabelul 12. Statul de personal al ÎEP „Știința”

Nr. d/or	Funcția	Cota din state
Conducerea întreprinderii		
1	Director	1
2	Director editorial, redactor-șef	1
3	Director tehnic	1
4	Director financiar, contabil-șef	1
5	Pictor-șef	1
	Total:	5

Nr. d/or	Funcția	Cota din state
Redacția literară		
1	Redactor-șef adjunct, Secretar General de redacție	1
2	Redactor-coordonator pentru seria de carte: manuale și auxiliare didactice	1
3	Redactor-coordonator pentru colecțiile de carte: moștenire literară și istorică	1
4	Redactor-coordonator pentru colecțiile, seriile și titlurile de carte: literatură contemporană, științifică și de popularizare	1
5	Redactor literar, cat. II	2
6	Corector	2
	Total:	8
Departamentul Producție și Marketing		
1	Manager Marketing și Vânzări	1
2	Pictor-designer, cat. I	2
3	Designer-machetator	1
4	Inginer-programator	1
5	Redactor tehnic	1
6	Inginer	1
7	Operator	1
8	Sef depozit	1
9	Expedito	0,25
	Total:	9,25
Secția economie și evidență contabilă		
1	Contabil-șef adjunct	1
	Total:	1
Secția secretariat și personal		
1	Consilier editorial	1
2	Specialist serviciu personal	0,5
3	Secretar-referent	1
	Total:	2,5
Secția logistică		
1	Șofer cat. II	1
2	Dereticătoare	0,6
	Total:	1,6
	În total pe întreprindere	27,35

Salariul mediu lunar pe Întreprindere a fost în marime de 13625 lei/lună în anul 2020 și de 9515 lei/lună în anul precedent. Cauzele acestei diferențe au fost elucidate în compartimentul IV.3.

Salariul mediu lunar al directorului în 2019 a fost de 22189 lei/ lună, iar în 2019 – de 21515 lei/ lună.

Mărimea indemnizației lunare a membrilor Consiliului de Administrație al ÎEP „Știința” a constituit 600 lei, iar a președintelui CA – 1200 lei.

În anul 2020, ca și în anii precedenți, angajații ÎEP „Știința” au beneficiat de următoarele sporuri compensatorii:

- de la 120 până la 250 lei lunar pentru munca prestată în condiții nefavorabile (lucru la computer);
- 6 lei/ zi lucrătoare pentru transport (deplasarea la și de la serviciu);
- 35 lei/ zi lucrătoare pentru masa de prânz;
- 250 lei lunar pentru achitarea serviciilor comunale.

VI. Managementul riscurilor

Riscurile specifice ale ÎEP „Știința” sunt legate de interesul scăzut al cetățeanului Republicii Moldova pentru carte. O mică excepție o constituie cartea pentru copii, dar piața de la noi e acoperită mai mult decât suficient cu acest gen de carte (care nu este specificul Editurii ȘTIINȚA). Chiar și miza pe manualele școlare, care este una dintre specializările Întreprinderii, nu e o garanție absolută, editarea de manuale fiind mereu periclitată de eternele schimbări de strategii și de echipe în cadrul MECC.

Alte riscuri ale ÎEP „Știința”, caracteristice tuturor întreprinderilor, sunt: riscul de piață (legate de desfacere: difuzarea/comercializarea cărții, instabilitatea vânzărilor ș.a.); riscul economic (încasările nesigure, posibilitățile reduse de plată ale clienților/ beneficiarilor ș.a.); riscul de personal (vârsta medie înaintată, pregătirea cadrelor etc.).

Metodele de evitare sau, mai curând, de diminuare a riscurilor sunt miza pe cartea de calitate, pe colecțiile de prestigiu, precum cele ecologice, dicționarele școlare și auxiliarele didactice sau cele literare și istorice, ca: „Moștenire”, „Antologia unui autor”, „Câmpul de lectură”, „Pagini despre Basarabia”, ș.a., colecții solicitate, parțial, și de programele editoriale ale MECC, pentru completarea fondurilor bibliotecilor publice; elaborarea cărților (inclusiv, a manualelor) digitale, explorarea mai activă a pieții de carte din România, realizarea proiectelor editoriale de avengură cu partenerii din Republica Moldova, România și alte țări, revenirea la programele de traduceri pentru piața de carte din Republica Moldova și România.

VII. Obiective strategice de dezvoltare

Ne vom apropia și mai mult de clientul/beneficiarul/cititorul nostru pentru a-i înțelege nevoile și a-i oferi cartea necesară. Vom produce în continuare carte diversă, originală și de bună calitate. Vom acorda o eventuală amploare unor colecții și genuri de carte care se vor bucura de succes, inclusiv pe piață, nu doar în rândul specialiștilor. Elaborăm și implementăm un program de digitalizare a cărților editate, oferind cititorului și posibilitatea de a procura, inclusiv, varianta electronică a cărților. În acest sens, unele proiecte se vor focaliza în mod special pe cartea electronică, interactivă, spectaculoasă ilustrativ și bogată sub aspectul informației. Testăm piața în vederea elaborării unor ediții cognitive pentru copii și adolescenți (mici enciclopedii, cărți de popularizare a științei etc.). Pentru implementarea acestor obiective dispunem de tehnica necesară și de personalul calificat.

Director

dr. ing. Gheorghe PRINI